

דברי חיזוק
באמונה ובטחון ועוד
על פרשיות השבוע

ויאמר אליהו

מאת הרב אלי' מאיר סמיט שליט"א

ישיבת רבי חיים עוזר « » 347-897-9968 \ 058-323-1459

בס"ד

כשהאדם הולך בתמימות עם הקב"ה, קל לו לחיות ש'אין אדם נוגע במוכן לחבירו אפי' כמלא נימא!!!

« הטובה הגדולה שיצא מזה שלא נתכהן פינחס עד שלא הרג לזמרי »

מלכות נוגעת בחברתה, אפי' כמלא נימא, ופירש"י: "בשמך יקראוך, לא ידאג אדם לומר פלוני יקפח פרנסתי, כי על כרחך בשם יקראוך, לבא ולשוב במקומך. משלך יתנו לך, כלומר, לא משלהם הוא מתנה, אלא מזונות קצובים לך מן השמים".

"ועד כדי כך מופלאה הנהגה זו, שכדי שיגיע האדם למקומו ויקבל את המגיע לו, - גם כאשר נראה שבמצב הקיים אין כל אפשרות שהאדם יגיע למקומו הראוי לו - יעשה הקב"ה פלאים, כדי שיקבל את שלו, וכדוגמת הדבר המופלאה הזו, שרבן של ישראל, שבכוחו העצום והרב, כבר עמד כנגד ששים רבוא, ואפילו כנגד שרפי מעלה כשעלה לקבל את התורה, כעת נעלמה ממנו הלכה זו ש'כל הבועל ארמית קנאין פוגעין בו', אך ורק כדי שתהיה אפשרות שפינחס יזכה ויטול את הראוי לו".

"הגע בעצמך, כמה פלאית היתה העלמה זו, דהלא אמרו חז"ל (סוטה ט:): "דרש ר' חנינא בר פפא, מאי דכתיב (תהלים לג, א) 'רננו צדיקים בה' לישרים נאוה תהלה", אל תקרי נאוה תהלה אלא נה תהלה, זה משה ודוד שלא שלטו שונאיהם במעשיהם, דוד דכתיב (איכה ב, ט) 'טבעו בארץ שעריה', משה דאמר מר משנבנה מקדש ראשון נגזז אהל מועד קרשיו קרסיו ובריחיו ועמודיו ואדניו", ע"כ לשון הגמ'. וכן אמרו חז"ל דאילו היה משה רבינו נכנס לארץ ובונה את בית המקדש אין כל אומה ולשון יכלו לשלוט בו (עי' אור החיים הק' דברים א, לז)".

"ומעתה אם כל מעשי ידיו של משה יש בהם נצחיות, כל שכן שתורתו שלמד מפי הגבורה היא נצחית, ואיך יתכן שתתעלם ממנו הלכה, ואין זה אלא נס ופלא מופלא שנעשה כדי שיבא פינחס ויטול את הראוי לו".

וממשיך שם בדברים כדרבונות: "כמה נלעג ומעורר שחוק הוא האדם, המתייגע ועמל במאמצים מרובים להשיג לעצמו ולרכוש עמדה, ואינו יודע כי לחינם כל טרחו, כי מה שראוי לו הרי יגיעו בדרכים מופלאות שתסובב ההשגחה העליונה, ומה שלא ראוי לו, כל מה שיטרח יהיה לחינם, וכל מאמציו יהיו לשוא ושלא לצורך, ואדרבה, אם יתייגע במה שאינו מחויב כמעט בלתי אפשרי שלא יעשה עוול וצער לזולת, ואולי יגרם לעצמו להפסיד גם את מה שהיה ראוי לו". עכ"ל מספר שם דרך'.

« דברים חרוצים וברורים בגנות מחשבת 'כוחי ועוצם ידי' »

הסבא מקלם ז"ל היה אומר, שלא נאמר בכתוב (דברים ח, יז) "פן תאמר כוחי ועוצם ידי עשה לי החיל הזה", אלא נאמר "ואמרת בלבבך", שזה יותר לשון ודאי, ואינו בתורת חשש, כי זה מטבע האדם שיאמר ויחשוב כך. ובאמת כאשר נתבונן היטב נראה, האיך מחשבה זו מקיפה את כל אורחות חיינו, כי לב יודע מרת נפשו, שהלא ספוגים אנו במידות רעות של קנאה תאוה וכבוד, ואי לאו הרגשת הכוחי ועוצם ידי, לא היה כלל מקום למדות מגונות האלו, שהרי אם האדם מאמין שכל הכוחות והתכונות, היכולות וההשגות, הכל הם מהקב"ה ואין האדם לוקח אותם

כתוב בפרשתינו (כה, יג) וְהִיְתָה לוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָּה עוֹלָם, תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיוֹ, וַיִּכְפַּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְרַשׁ"י פִּי, "ברית כהונת עולם, שאף על פי שכבר נתנה כהונה לזרעו של אהרן, לא נתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשחו עמו ולתולדותיהם שיולידו אחר משחתן, אבל פינחס שנולד קודם לכן ולא נמשח לא בא לכלל כהונה", עכ"ל. וכן שנינו בזבחים (קא): "לא נתכהן פינחס עד שהרגו לזמרי".

והדרש מרדכי העיר בזה הערה גדולה, וכתב כדלהלן: "ויש להתבונן בדבר זה, מפליאות תמים דעים, הנהגת ה' עם בריאיו, שהוא כולה חסד ורחמים, אף שלפעמים האדם סבור שדבר זה הוא לרעתו, באמת בורא עולם מסבב כל הסיבות שבעולם לטובתו".

"הלא פינחס רואה את אביו וסבו ודודו משמשים במשכן, ומקריבים קרבנות כמעט ארבעים שנה, והוא אינו משרת, יש במצב זה צער גדול, אך לאמיתתו של הענין, הכל היה לטובתו, כיון שכהן שהרג את הנפש פסול לעבודה, ולכן לא נתכהן פינחס עד אחר מעשה זמרי, ואז היה כשר לעבודה, וזכה שכל הכהנים גדולים הם מזרע פינחס, כמו שכתב התוספות בזבחים (קא): "שכן מצינו בדברי הימים (א, ה) שלא היו כהנים גדולים אלא מפינחס, ובספרי מפיך ליה מ'את בריתי שלום' שעמדו ממנו שמונים כהנים בבית ראשון ושלוש מאות בבית שני, וכולם נמנו בספרי", ובנוסף לזה זכה לדרגה שעלה בסערה השמימה וחי לעולם. הוא אשר אמרנו פעמים יש לנו קושיות על הנהגת ה', אך איננו נותנים לב שהכל לטובתינו בזה ובבא", ע"כ.

והנה באמת צריך להתבונן, איזה מדה יחודית היתה אצל פינחס שזכה עי", קודם כל, לעמוד בנסיון האמונה כזו, לראות את עצמו כביכול 'מקופח' על 'לא שום סיבה', שגם בהיותו צאצא לזרע אהרן, 'משום מה' לא משכוהו בשמן המשחה ביחד עם כל משפחתו. ושנית, איזה מידה מיוחדת גרם לזה, שזכה להתעלות לדרגה גבוהה כזו, לעלות בסערה השמימה עוד בחיים חיותו.

« איזה נס גדול סיבב הקב"ה שפינחס יטול את מה שראוי לו »

כתוב בתורה בסוף פרשת בלק (כה, ו) וְהָנָה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא, וַיִּקְרַב אֵל אַחִיו אֶת הַמְדַּיְנִית לְעִינֵי מֹשֶׁה וּלְעִינֵי כָל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָמָּה בָּכִים פָּתַח אֶהָל מוֹעֵד, וּפְרַשׁ"י "המה בוכים: נתעלמה ממנו הלכה (דכל הבועל ארמית קנאים פוגעים בו), געו כולם בבכיה, בעגל עמד משה כנגד ששים רבוא, שנאמר (שמות לה, ז) ויטחן עד אשר דק וגו', וכאן רפו ידיו, אלא כדי שיבא פינחס ויטול את הראוי לו".

ובספר שם דרך מאריך ומבאר דבר נפלא שאנו לומדים מזה, וז"ל: "מכאן נלמד עד כמה מדוקדקת ההשגחה פרטית, ולעולם לא נתבטל מה שמגיע לאדם, וכמאמרו של בן עזאי (יומא לה): "בשמך יקראוך, ובמקומך יושיבוך, ומשל יתנו לך", אין אדם נוגע במוכן לחבירו, ואין

מעצמו, אין שום טעם לא לקנא ולא להתאוות ולא לאהוב ולרדוף אחר כבוד.

והתורה הק' ממשיכה שם (יה) וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, כִּי הוּא הֵנְתֵן לָךְ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חַיִל, וּבְאוֹנוֹקְלָס תִּרְגַּם וְיִתְדַכֵּר יְת ה' אֱלֹהֶיךָ הוּא דִּיהִיב לָךְ עֲצָה לִמְקַנֵּי נַכְסִיךָ, וְהִינֵנּוּ, שֶׁאֵף כִּאֲשֶׁר קִנְיָה אָדָם נַכְסִים וְהִתְעַשֵּׂר, אֲסוּר שִׁיעֲלָה בִּלְבוֹ מִחֲשֶׁבֶת שֶׁרַק מִחֲמַת גּוֹדֵל פִּקְחוֹתוֹ הַצְּלִיחַ בַּקְּנִיית הַנַּכְסִים, אֲלֵא צָרִיךְ לִהְיוֹת וְלִהְיוֹת שֶׁהַקֵּ"ה הוּא אֲשֶׁר נִתֵּן בִּלְבוֹ אֶת הַסִּיבּוֹת וְאֶת הַתְּנָאִים, לִכְךָ שֶׁעָלָה בְּדַעְתּוֹ לִקְנוֹת נַכְסִים אֱלוֹ.

ועי' שם ברמב"ן שמפרש את הכתובים, שלכן סיבב אותם הקב"ה במדבר וכן האכילם את המן, כי היה הכל כדי ללמדם ולהשריש בתוכם, את ענין הבטחון בהקב"ה, שכמו שבמדבר אף אחד אינו מרמה את עצמו שכאלו הוא עצמו ביכולתו וכישוריו השיג את פרנסתו וחיותו, כי שם היו כולם רואים בחוש שאי לאו שהקב"ה מנהיג אותם ומאכילם, לא היו יכולים לשרוד בתנאים הטבעיים שבמדבר, והאויבים הרבים מסביבם, וא"כ את האמת הזאת יקחו וימשיכו להכיר בה גם הלאה, כשהם יכנסו לארץ ישראל ויתחילו לחיות חיים 'רגילים', שתמיד יזכרו שאין להאדם כוח לעשות שום דבר מבלעדי עזרתו ית'.

ועי' ברש"י הק' על הפסוק (שמות יז, ז-ח) וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מִסֵּה וּמִרִיבָה עַל רִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נִסְתָּם אֶת ד' לֵאמֹר הִישׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין, וְאֲחִ"כ כְּתוּב בְּתוֹרָה "וַיִּבֶא עֲמֶלֶק וַיִּלְחָם וְגו'", שֶׁמִּבְּיָא מִשֵּׁל נוֹרָא, אִיךְ נִרְאָה הָאָדָם שֶׁאִינוּ זוֹכְרֵי ח"ו הִישׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ וְז"ל: "סִמַּךְ פִּרְשָׁה זֶה לְמִקְרָא זֶה לּוֹמֵר, תִּמְיֵד אֲנִי בֵּינֵיכֶם וּמוֹזֵמֵן לְכָל צָרִיכֵיכֶם, וְאַתֶּם אוֹמְרִים הִישׁ ד' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין, חִיִּיכֶם שֶׁהַכֶּלֶב יִבֵּא וְנוֹשֵׁךְ אֶתְכֶם, וְאַתֶּם צוֹעֲקִים אֵלַי וְתַדְעוּ הִיכָן אֲנִי, מִשֵּׁל לְאָדָם שֶׁהֲרִיב בָּנוּ עַל כְּתַפּוֹ וַיִּצֵּא לְדֶרֶךְ, הִיָּה אוֹתוֹ הַבֵּן רוֹאֵה חֶפֶץ וְאוֹמֵר, אֲבֵא טוֹל חֶפֶץ זֶה וְתֵן לִי, וְהוּא נוֹתֵן לוֹ, וְכֵן שְׁנִיָּה, וְכֵן שְׁלִישִׁית, פִּגְעוּ בְּאָדָם אֶחָד, אֲמַר לוֹ אוֹתוֹ הַבֵּן רֵאִיתָ אֶת אֲבֵא, אֲמַר לוֹ אֲבִיו, אֵינְךָ יוֹדֵעַ הִיכָן אֲנִי, הַשְּׁלִיכוּ מֵעַלְיוֹ וְבֵא הַכֶּלֶב וְנִשְׁכּוּ", נוֹרָא.

« למה לא קיבל מרדכי מאסתר המלכה להסיר שקו מעליו

הגאון ר' יצחק אייזיק שר (ראש ישיבת סלבודקה, בספרו לקט שיחות מוסר ח"ב עמ' קעב) מבאר במאמר נוקב ענין ה'ארור הגבר אשר יבטח באדם', וז"ל בא"ד: "ענין זה יש לנו ללמוד מהנהגתו של מרדכי הצדיק, אשר בשמעו את דבר הגזרה על עמו, מיד "ויקרא מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר" וחז"ל מספרים (ילקוט' אסתר ד, א-ד) שכששלחה אסתר למרדכי שסייר שקו מעליו, ענה לה "אמר (-מרדכי) איני מזיז השק עד שיעשה הקב"ה ניסים כמו שעשה לראשונים".

"ולכאו' עלינו להבין, הלא לבישת השק מנעה את מרדכי מלהיכנס אל חצר המלך ולדבר עם אסתר פה אל פה, כי אין לבא אל המלך בלבוש שק, והרי מעשה ההשתדלות היא ענין רציני ובר חשיבות למאד הנדרש לעת שכזו, וזה ודאי שכדי שההשתדלות ע"י אסתר תעשה פרי על צד היותר טוב ובאופן היותר מועיל, יש מן הצורך שמרדכי בעצמו ידבר עם אסתר וישטח בפניה את סיפור המעשה על כל צדדיו, ויתווה לה את דרכי הפעולה הרצויים והאפשריים, וא"כ היה לו למרדכי להסיר את שקו לשעה קלה למען תהא לו אפשרות כניסה אל חדרה של אסתר, ולמה זה סירב לקבל את עצתה של אסתר והבגדים ששלחה אליו, ואף כי לבישת השק היה בה ענין חשוב בפני עצמו, כידוע, עם כל זאת, הלא אין לבישת השק עיקר יסודי בעצם התענית וחובתה, ומאידך ההשתדלות באותה שעה חובת השעה היא להצלת כלל ישראל הנתונים במצב חמור למאוד".

"אלא ודאי הנהגה זו של מרדכי הצדיק ללמד יצאת, כי ההשתדלות לגביו אינו נחשבת מאומה במערך המעשים לביטול הגזירה, וכי אחת היא הדרך, תשובה ותפלה וצדקה שמעבירין את רוע הגזירה, זו היא הדרך ואין בלתי, וכדבריו הידועים הרמב"ן (בראשית לו, טו) 'הגזירה אמת והחריצות שקר', כלומר הגזירה גזורה היא מאמיתת עצתו ית', ועצת ה' היא תקום, וכל דרכי החריצת וההשתדלות אינם אלא שקר".

"ואם יחפוץ האדם לבטל מעליו גזירת שמים אין לו לשים מבטחו ומפלט לנפשו בשבילי ההשתדלות, אלא לאחוז ביתר עוז בכתפי אביו בנושאו על זרועו, מתוך הכרה מוחלטת כי רק הקב"ה יצילנו מידי הזאבים למיניהם, וזהו התיקון לחטא אשר גרם להביא את עמלק על ישראל לחוש בשלימות כי יש ה' בקרבנו הרועה אותנו בנאמנות", עכ"ל.

« כמה גדול הוא מדת ה'תמימות'

השם משמואל בפרשת אמור (תר"ע) כשמבאר למה אזהרת טומאת מת ניתנה דוקא לכהנים, כותב כדלהלן: "הנה בחטא אדם הראשון מעץ הדעת, היתה הסיבה של חוסר תמימות, דתמימות היא שלא יחקור אחר העתידות אלא יקבל כל מה שיבוא עליו מאת השי"ת ולהאמין שהכל הוא לטובה, כי כאשר אמר הנחש לחוה "כי יודע אלקים וגו' והייתם כאלקים" היה לה לחשוב שבודאי השם הטוב לא ימנע טוב להולכים בתמים, ואם לא הרשה לנו, א"כ אף שהוא כן, הלא זה רצון הבורא ית' שלא להיות כאלקים, וכן במה שראתה "כי טוב עץ הדעת וגו'", מה בכך שכך הוא, אחר שהשי"ת לא חפץ בכל כנ"ל, מה לה לחקור אחר מאמר השי"ת".

"אך מחמת שחסרה לה מידת תמימות, דתמים אינו מהרהר ואינו חוקר כנ"ל, ותמים עם ה' הוא ולחלקו, כמו שפירש"י (דברים יח, יג) וממילא אין שייך בו מיתה, כי ענין המיתה באדם כתב האר"י ז"ל, כי מתחברין עמו כוחות הטומאה עד שהנשמה מחמת שאינה יכולה לסבול את הטומאה היא מסתלקת, וזה שהוא עם השי"ת ולחלקו, אין שום רע יכול לקרב אליו כדכתיב (תהלים ה') לא יִנְרָךְ רַע, אבל אחר שלא היתה בהם התמימות שוב נתנו מקום לכוחות הטומאה לקרב אליהם וגרמו מיתה".

"ויעקב אבינו שהיה איש תם לא מת, וההיפך מאותיות תם הוא מת, וז"ש יעקב אבינו ע"ה (בראשית כז) וְאָנֹכִי אִישׁ חֶלֶק, ואי' בב"ר (פ סה) כמד"א כי חלק ה' עמו יעקב ע"ש, והכוונה בזה בכך היתה תשובתו לאמו, שאין צריך לעשות שום השתדלות לקבל את הברכות אחר שאין השי"ת נותן לו, כי כן היא מדתו להיות לחלקו של השי"ת, ושלא לחקור אחר העתידות, ואם יהיה מן השמים שיקבל את הברכות, יבואו בלי השתדלות, לכך לא מת", עכ"ל הק'.

והנה עפי"ז, אפ"ל, שבאמת זוהו המידה שמצינו אצל פינחס, שאע"פ שראה אביו וסבו ודודו משמשים במשכן ומקריבים קרבנות כמעט ארבעים שנה והוא אינו משרת, קיבל אותו בתמימות ובהתבטלות שאם זהו רצונו ית', הרי כך צריך להיות, ולא יכול להיות יותר טוב מזה, ועי"ז זכה אח"כ לגדולה גדולה הרבה יותר, שלא רק שהוא נעשה בעצמו כהן גדול, אלא ששלוש מאות ושמונים כהנים גדולים יצאו ממנו, שזהו באמת תכלית דרגתו שכהן צריך להיות בה, שהוא להיות 'תמים' לגמרי.

ומחמת השתלמות גמורה במדה זו, גם זכה אח"כ לעלות בסערה השמימה בחיים חיותו, כי כאמור ב'שם משמואל', מדת התמימות מתקנת את כל חטא עץ הדעת, ומגיעים לדרגה של אדם הראשון קודם החטא, שאין המיתה שולטת כלל.

"... כי אם נגזר שישב בכלא אזי בכל אופן יגיע לשם, כי באמת כל הגעתו לבית האסורים אינו כלל מחמת חוסר זהירותו, כמו שנראה מכל השתלשלוש הפרשה הטבעית, אלא נפילת הזבוב בכוסו של פרעה היתה כי אם בשביל שיהיה עם יוסף בבית האסורים..."